

Eerste Hulp bij
Veiligheid
voor **Bedrijven**

Uw bedrijf en veiligheid

Veiligheid is een belangrijk item. Door (aankomende) nieuwe wetgeving, intensieve (vergunning) controles door gemeenten en brandweer en een aantal recente ongevallen en calamiteiten (vuurwerkramp, nieuwjaarsbrand, ingestorte balkons, etc.) ontstaan bij veel ondernemers vragen zoals: wat is veiligheid nu eigenlijk, welke wettelijke verplichtingen zijn er, welke activiteiten zijn risicovol en hoe zijn de risico's beheersbaar? Dit informatieblad geeft u inzicht in enkele belangrijke veiligheidsaspecten binnen uw bedrijf. Het geeft slechts de kaders weer. Voor meer informatie verwijzen wij u naar onderstaande websites:

www.nibra.nl

www.arbeidsinspectie.nl

www.swz.nl

www.minvenw.nl

www.vrom.nl

www.arbo.nl

www.infomil.nl

www.rie.nl

www.verzekeraars.nl

www.kvk.nl

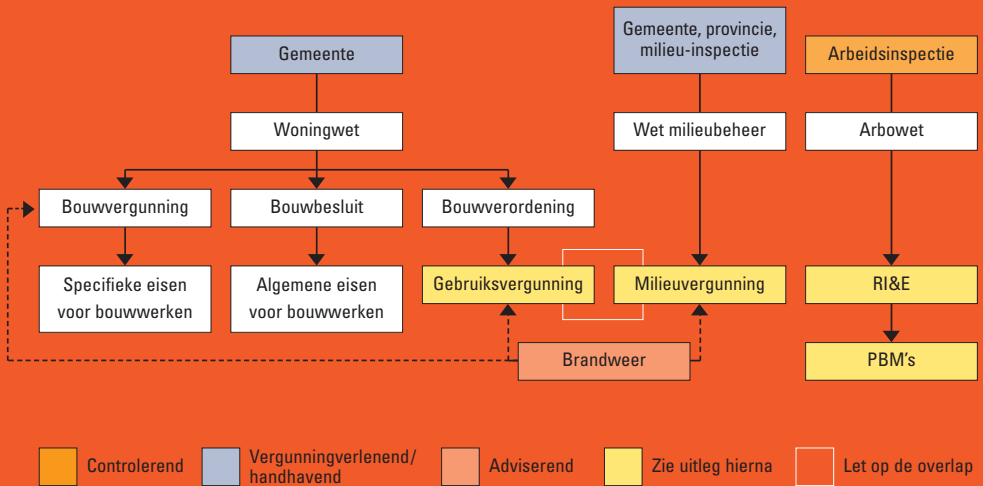

Wat wordt bedoeld met veiligheid?

Zowel vanuit de Woningwet als de Wet milieubeheer en de Arbowet worden veiligheidseisen gesteld aan activiteiten, installaties of ruimtes van bedrijven. Uiteraard vanuit verschillende perspectieven. De Woningwet richt zich onder andere op de (brand)veiligheid van gebouwen (waaronder ook constructieve veiligheid), terwijl in de milieuvergunning veiligheidsvoorschriften worden opgenomen wanneer risico's aanwezig zijn voor de omgeving (externe veiligheid). Het gaat hier dan vooral om risico's van gevaarlijke stoffen die bij een calamiteit kunnen vrijkomen. De Arbowet beoogt het waarborgen van de interne veiligheid en gezondheid van het personeel.

Wettelijke verplichtingen

In het schema hieronder wordt aangegeven wat de wettelijke grondslagen zijn van de diverse verplichtingen inzake veiligheid.

Bouwvergunning

De bouwregelgeving is opgesteld om een veilige en gezonde gebouwde omgeving te waarborgen. Bouwwerken moeten immers geen gevaar opleveren voor de veiligheid en gezondheid van anderen. De Woningwet kent drie categorieën bouwwerken:

- bouwvergunningvrij;
- licht-bouwvergunningplichtig;
- regulier bouwvergunningplichtig.

Een licht-vergunningplichtig bouwwerk wordt getoetst aan het bestemmingsplan, de stedenbouwkundige voorschriften van de gemeentelijke bouwverordening en de constructieve veiligheidseisen uit het Bouwbesluit.

Een regulier vergunningplichtig bouwwerk wordt getoetst aan het bestemmingsplan, aan de gehele gemeentelijke bouwverordening en alle eisen uit het Bouwbesluit.

De bouwvergunning wordt afgegeven door het College van B&W. De aanvraag dient dus ook bij het College te worden ingediend. Wanneer ook een milieuvergunning nodig is (zie verder in dit informatieblad) geldt er een coördinatieverplichting. Dit houdt in dat de gemeente de bouwvergunning niet mag afgeven voordat de milieuvergunning is verleend.

De website van VROM (www.vrom.nl) bevat een dossier bouwregelgeving. Specifieke vragen over de bouwvergunning treft u aan op www.vrom.nl/bouwvergunningen_online.

Gebruiksvergunning

Het doel van de gebruiksvergunning is het vermijden van brandgevaarlijke situaties en het verkleinen van de kans op ongevallen bij een brand. Een brandveilig bouwwerk moet ook brandveilig worden gebruikt. In de gebruiksvergunning staat vermeld hoe dit moet gebeuren. De gebruiksvergunning wordt afgegeven door het College van B&W. De aanvraag dient dus ook bij het College te worden ingediend.

De brandweer beoordeelt ook de vergunning en heeft tevens een adviserende rol. De brandweer bepaalt het brandveiligheidsniveau, dat enerzijds wordt bepaald door het brandveilig gebruik en anderzijds door de bouwkundige staat van het gebouw. Het minimale brandveiligheidsniveau is vastgelegd in de voorschriften van het Bouwbesluit en de Bouwverordening.

Een gebruiksvergunning is vereist in bouwwerken of inrichtingen waarin:

1. meer dan vijftig personen tegelijk aanwezig zullen zijn;
2. bedrijfsmatig gevaarlijke stoffen worden opgeslagen zoals aangegeven in de Regeling Bouwbesluit Brandveiligheid;
3. aan meer dan vier personen bedrijfsmatig of in het kader van verzorging nachtverblijf zal worden gegeven;
4. aan meer dan tien kinderen jonger dan twaalf jaar, of aan meer dan tien lichamelijk en/of geestelijk gehandicapten dagverblijf zal worden verschaft;
5. aan meer dan vier personen woonverblijf zal worden verschaft, anders dan een huishouden per woning. Bijvoorbeeld een kamerverhuurbedrijf.

Hiermee wordt beoogd dat:

- het risico van brand zoveel mogelijk wordt beperkt;
- een eenmaal ontstoken brand beheersbaar blijft en redding snel kan plaatsvinden;
- bij een brand ongevallen zoveel mogelijk worden voorkomen;
- de belendingen bij een brand geen nadelige invloed ondervinden.

De brandveiligheidseisen die betrekking hebben op bestaande gebouwen, zijn aanzienlijk lager dan de eisen voor nieuwbouw. Gemeentes kunnen, mits voldoende gemotiveerd, een hoger brandveiligheidsniveau eisen dan is vastgelegd in het Bouwbesluit. Veel gemeenten hebben een standaardformulier voor het aanvragen van een gebruiksvergunning. Meestal is deze ook te downloaden van de gemeentelijke website.

Milieuvergunning

Naast veel andere milieurisico's (zoals bodem, geluid, lucht, etc.) speelt de milieuvergunning een belangrijke rol bij het waarborgen van de externe veiligheid. De vergunningaanvraag is namelijk voor overheden een toetssteen om de risico's voor de omgeving te beperken c.q. te beheersen.

Bedrijven moeten voldoen aan bepaalde milieuvorschriften om veiligheids- en omgevingsrisico's te verminderen. Dit is geregeld in de Wet milieubeheer (Wm). Deze wet vervangt de vroegere Hinderwet. Op grond van de Wm hebben bedrijven een milieuvergunning nodig. Niet alleen voor het oprichten van een bedrijf, maar ook bij belangrijke wijzigingen en uitbreidingen.

Door het opnemen van specifieke vergunningsvoorschriften worden de risico's die een bedrijf kan veroorzaken op een acceptabel niveau gebracht. De vergunningsvoorschriften hebben vooral betrekking op voorzieningen, keuringen en afstandseisen. Naleving van de voorschriften waarborgt de externe veiligheid in voldoende mate. Voor meer informatie kunt u bij de Kamer van Koophandel vragen naar de Summier A4 over milieuvergunningen.

Omdat het bevoegd gezag voor de beoordeling van de externe veiligheid met name kijkt naar de opslag en het gebruik van gevaarlijke (afval)stoffen zal hier in de vergunningaanvraag ook nadrukkelijk aandacht aan moeten worden besteed.

Bij grotere bedrijven wordt door de overheid (de gemeente of de provincie) per bedrijf bepaald wat hun milieuvorschriften zijn en vastgelegd in de milieuvergunning. Voor kleinere bepaalde groepen bedrijven gelden vaak echter algemene milieuvorschriften. Deze zijn vastgelegd in AMvB's (Algemene Maatregelen van Bestuur). Voor deze bedrijven vervalt de vergunningplicht. Wel is er een meldingsplicht bij de gemeente, om de gemeente in staat te stellen te controleren of aan de algemene voorschriften wordt voldaan.

Voor de volgende activiteiten zal bepaald moeten worden wat het acceptabele niveau is (risicocontour) en of de vergunning verleend kan worden:

1. opslag en gebruik gevaarlijke stoffen;
2. opslag afvalstoffen;
3. (brand)gevaarlijke werkzaamheden.

Opslag en gebruik gevaarlijke stoffen

Op veiligheidsgebied hebben bedrijven vooral te maken met onderstaande drie items:

- gevaarlijke stoffen in emballage: opslag conform CPR 15 en periodieke controle op een goede en veilige werking van brandwerende kasten en kluizen;
- gassen in reservoirs: afstandseisen tot de erfgrans en tot een gebouw en keuring;
- gasflessen: afstandseisen tot vuur en brandbare stoffen, de erfgrans en bebouwing, verbod tot open vuur en roken nabij de gasflessen.

Opslag van afvalstoffen

Afval is gevarieerd van samenstelling en bevat soms stoffen die spontaan in brand kunnen raken. Denk aan bijvoorbeeld broei in poetsdoeken en filters van spuitcabines. De zorg voor afval staat vaak niet in verhouding tot de zorg voor andere stoffen, die mogelijk minder gevaarlijk zijn. Vooral bij reparatiewerkzaamheden, waar afval in grote hoeveelheden vrijkomt en de productie niet mag stagneren, wordt het afval gemakshalve zo dicht mogelijk bij de productie-machines opgeslagen. Zorg ervoor dat alle afvalstoffen zo veel mogelijk worden gescheiden en in de daarvoor bestemde containers worden opgeslagen.

(Brand)gevaarlijke werkzaamheden

Ook (ondersteunende) bedrijfsprocessen kunnen invloed hebben op de veiligheid binnen uw onderneming. Denk bijvoorbeeld aan laswerkzaamheden, onderhoudswerkzaamheden aan elektrische installaties, werken op hoogte en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Daarom is het belangrijk, dat degenen die de werkzaamheden uitvoeren doordrongen zijn van de risico's. en kennis hebben van werkprocedures en ontruimingsplannen.

Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E)

Risico's van het werk en de werkomstandigheden moeten in een RI&E worden vastgelegd. Elk bedrijf met personeel moet laten onderzoeken of het werk gevaar kan opleveren of schade kan veroorzaken aan de gezondheid van de werknemers. De werknemers moeten geïnstrueerd c.q. getraind worden en de werkinstructies moeten bij de machines aanwezig zijn, alvorens men aanvangt met de werkzaamheden. Na evaluatie van de risico's moeten knelpunten worden opgelost. De verbetermaatregelen worden opgenomen in een Plan van Aanpak dat jaarlijks moet worden besproken en geactualiseerd. De Arbeidsinspectie controleert of uw bedrijf een actuele RI&E met bijbehorend Plan van Aanpak heeft.

Sommige bedrijven kunnen met een 'lichtere' RI&E uit de voeten. Bijvoorbeeld als er minder dan 25 werknemers in dienst zijn of als er een branche-RI&E instrument bestaat.

Om in aanmerking te komen voor deze lichte vorm van toetsing is het noodzakelijk dat het branche-RI&E instrument:

- tot stand is gekomen in overleg tussen werkgevers en werknemers, en;
- is opgenomen op de RIE-site van het Arbo Platform Nederland (www.rie.nl).

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Een belangrijk aspect bij het reduceren van gezondheidsrisico's is het beschikbaar stellen van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's). Personeel dat gevaarlijke werkzaamheden uitvoert, moet de beschikking hebben over voldoende middelen om zichzelf te beschermen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan veiligheidsschoenen, handschoenen en oorbescherming. Als ondernemer doet u er verstandig aan om een uitgiftelijst bij te houden. Zo heeft u aantoonbaar dat u aan deze wettelijke verplichting heeft voldaan. Hoewel PBM's erg nuttig en vaak ook noodzakelijk zijn, blijft de voorkeur natuurlijk uitgaan naar een brongerichte aanpak van risicobestrijding. Meer informatie over PBM's vindt u op www.persoonlijkebeschermingsmiddelen.pagina.nl.

Juridische aspecten bij veiligheid

Zowel gemeenten, provincies alsook de Arbeidsinspectie en de brandweer zijn bevoegd om de naleving van wettelijke vereisten en vergunningvoorschriften te controleren. Deze instanties beschikken over juridische 'instrumenten' (zoals dwangsom, boete, stillegging van werkzaamheden, etc.) om de naleving van de verplichtingen af te dwingen. Uiteraard is dit niet het doel wat deze instanties nastreven. Dat is juist het voorkomen dat zich calamiteiten of ongelukken voordoen.

Wanneer er zich onverhoopt toch een calamiteit of ongeluk voordoet, is het van belang dat u zich als ondernemer voldoende heeft ingedekt tegen aansprakelijkheidskwesties. U kunt aansprakelijk worden gesteld door uw klanten, omwonenden, contractors, uw verzekeraar, uitzendkrachten, uw eigen werknemers, etc. Zorg ervoor dat u aantoonbaar datgene heeft ondernomen wat redelijkerwijs van u mag worden verwacht. Zorg dat contracten met onderaannemers geen bron van discussie kunnen worden, afspraken met werknemers niet voor meerdere uitleggen vatbaar zijn, etc.

Ook op gebied van aansprakelijkheid geldt: bezint eer gij begint!

Financiële aspecten bij veiligheid

Bij verzekeraars heeft een belangrijke ontwikkeling plaatsgevonden. Lange tijd was het alleen mogelijk om de milieuschade als gevolg van brand of ontploffing (plotselinge gebeurtenissen) te verzekeren. Een verzekering tegen geleidelijk optredende gebeurtenissen, zoals een lekkage, was niet mogelijk. Sinds 1998 biedt een groot aantal Nederlandse verzekeraars een aparte milieuschadeverzekering aan. Deze verzekering komt beter tegemoet aan de behoefte van het bedrijfsleven en bestaat uit verschillende vormen zoals een basisdekking, uitgebreide gevarendekking of topdekking. De reikwijdte van de dekking verschilt echter per verzekeraar. Het is belangrijk na te gaan welke verzekering het beste bij uw bedrijf past. Kijk op www.verzekeraars.nl (verbond van verzekeraars) voor meer informatie over veiligheidsgerelateerde verzekeringen.

Een andere ontwikkeling is dat steeds meer verzekeraars niet meer uitkeren als blijkt dat bij een calamiteit niet aan de wettelijke vereisten werd voldaan. Het niet naleven van vergunningvoorschriften is hier een voorbeeld van.

Tegenwoordig hebben overheden ook de mogelijkheid om financiële zekerheid te eisen voor o.a. sommige bodembedreigende activiteiten en bij opslag van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen. Met name bij nieuwe vergunningaanvragen is dit een belangrijk aspect (zie ook www.infomil.nl).

Ook op gebied van arbeidsongevallen loopt u financiële risico's. Stel dat een medewerker langdurig dreigt uit te vallen door een arbeidsongeval. Wat dan? In ieder geval geldt dat u als bedrijf twee jaar het loon van deze medewerker dient door te betalen. Een goede verzekering tegen deze risico's is dus aan te raden. Laat u goed informeren over de verschillende mogelijkheden.

Eerste Hulp bij Veiligheid voor Bedrijven

Meer informatie

Mocht u specifieke vragen hebben over een van deze onderwerpen, dan kunt u onder andere contact opnemen met:

- de brandweer of Nibra (www.nibra.nl);
- afdeling Bouw- en woningtoezicht van uw gemeente;
- de afdeling milieu van uw gemeente of provincie;
- de arbeidsinspectie (www.arbeidsinspectie.nl);
- of de websites bekijken van de ministeries (www.swz.nl, www.minvenw.nl en www.vrom.nl);
- arbozaken (www.arbo.nl, www.arbo.pagina.nl);
- externe veiligheid (www.infomil.nl);
- risico-inventarisaties (www.rie.nl);
- verzekeringen: (www.verzekeraars.nl);
- www.veiligheid.pagina.nl;
- uw kamer van koophandel (www.kvk.nl).

Voor vragen kunt u contact opnemen met:

KvK Veluwe en Twente
Mw. drs. M.F. ter Laak [053] 484 97 85
mlaak@veluwetwente.kvk.nl

Gemeente Enschede
Dhr. drs. T. van Snellenberg, [053] 481 51 56
a.v.snellenberg@enschede.nl

Aan de inhoud van dit informatieblad kunnen op geen enkele wijze rechten worden ontleend, december 2004.

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door:

Gemeente Enschede

